

**Briuselis, 2024 m. spalio 14 d.
(OR. en)**

14480/24

**ENV 997
CLIMA 356**

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2024 m. spalio 14 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14357/24 + COR 1

Dalykas: „Biologinės įvairovės konvencija (BĮK):

- Pasirengimas BĮK šalių konferencijos šešioliktajam susitikimui (COP16)
- Pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra Kartachenos biosaugos protokolo šalių susitikimas, vienuoliktajam susitikimui (COP-MOP11)
- Pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra Nagojos protokolo dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo šalių susitikimas, penktajam susitikimui (COP-MOP5)
(2024 m. spalio 21 d.–lapkričio 1 d., Kalis, Kolumbija)

= Tarybos išvados

Delegacijoms priede pateikiamos 2024 m. spalio 14 d. įvykusiame 4050-ame posėdyje Tarybos patvirtintos išvados pirmiau nurodyta tema.

BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS KONVENCIJA (BĮK)

Pasirengimas BĮK šalių konferencijos

šešioliktajam susitikimui (COP16)

Pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra

Kartachenos biosaugos protokolo šalių susitikimas,

vienuoliktajam susitikimui (COP-MOP11)

Pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra

Nagojos protokolo dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo šalių

susitikimas, penktajam susitikimui (COP-MOP5)

(2024 m. spalio 21 d.–lapkričio 1 d., Kalis, Kolumbija)

- Tarybos išvados -

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA Tarybos išvadas:

- dėl čiabuvių tautų¹;
- dėl vandenynų ir jūrų²;
- „Tvari Europos bioekonomika. Ekonomikos, visuomenės ir aplinkos sąsajų stiprinimas“³;
- „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“⁴;

¹ Dok. 8814/17.

² Dok. 14249/19.

³ Dok. 14594/19.

⁴ Dok. 15151/19.

- „Pasaulinės biologinės įvairovės programos po 2020 m. rengimas. Biologinės įvairovės konvencija (BĮK)“⁵;
- dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“⁶;
- „Biologinė įvairovė. Būtinybė skubiai imtis veiksmų“⁷;
- „Žiedinio ir žalio atsigavimo užtikrinimas“⁸;
- „Sajungos tvarių cheminių medžiagų strategija: metas veikti“⁹;
- dėl ES prioritetų 2021 m. Jungtinių Tautų aukščiausiojo lygio susitikime maisto sistemų klausimais¹⁰;
- dėl Naujosios 2030 m. ES miškų strategijos¹¹;
- „ES diplomatija klimato srityje. Spartesnis Glazgo rezultatų įgyvendinimas“¹²;
- „Biologinės įvairovės konvencija (BĮK): Pasirengimas BĮK šalių konferencijos penkioliktajam susitikimui (COP15); Pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra Kartachenos biosaugos protokolo šalių susitikimas, dešimtajam susitikimui (COP-MOP10); Pasirengimas BĮK šalių konferencijos, kuri yra Nagojos protokolo dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir naudos pasidalijimo šalių susitikimas, ketvirtajam susitikimui (COP-MOP4) (2022 m. gruodžio 7–19 d., Monrealis, Kanada)“¹³;
- Jungtinių Tautų bendroji klimato kaitos konvencija (UNFCCC). „Pasirengimas 28-ajai Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijai (COP28) (2023 m. lapkričio 30 d.–gruodžio 12 d.“, Dubajus)¹⁴;
- dėl bioekonomikos galimybių atsižvelgiant į dabartinius iššūkius, ypatingą dėmesį skiriant kaimo vietovėms¹⁵;
- dėl žaliosios diplomatijos¹⁶;

⁵ Dok. 15272/19 + COR 1.

⁶ Dok. 12099/20.

⁷ Dok. 12210/20.

⁸ Dok. 13852/20.

⁹ Dok. 6941/21.

¹⁰ Dok. 9335/21.

¹¹ Dok. 13537/21.

¹² Dok. 6120/22.

¹³ Dok. 13975/22.

¹⁴ Dok. 14285/23.

¹⁵ Dok. 8406/23.

¹⁶ Dok. 7865/24.

- 8-osios aplinkosaugos veiksmų programos laikotarpio vidurio peržiūra. Tolesni veiksmai, kad būtų įgyvendinta žalioji, teisinga ir įtrauki pertvarka siekiant tvarios Europos¹⁷;

PABRĖŽDAMA, kad nuolatinis biologinės įvairovės nykimas yra pasaulinė ir egzistencinė grėsmė žmonijai, ir AKCENTUODAMA, kad šiam uždaviniui spręsti reikalingi transformaciniai pokyčiai;

GILIAI SUNERIMUSI dėl pasaulinių biologinės įvairovės nykimo, ekosistemų, žemės, vandens ir vandenynų būklės blogėjimo, klimato kaitos ir taršos krizių, kurios yra tarpusavyje susijusios, pavojingumo ir dėl šių krizių kylančios būtinybės skubiai imtis veiksmų, taip pat dėl nuolatinio biologinės įvairovės nykimo pasekmių ekosisteminių paslaugų teikimui ir žmonių gerovei;

AKCENTUODAMA, kad reikia skubiai visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinti BĮK ir jos protokolus;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMA įsipareigojimus, prisiimtus pagal Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją (K-M GBF), kurioje nustatyti plataus užmojo biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo tikslai ir uždaviniai ir pateikiamos išsamios veiksmų gairės, kaip sustabdyti biologinės įvairovės nykimą ir apgręžti šį procesą iki 2030 m., kad gamta pasuktų atsigavimo keliu žmonių ir planetos labui, PABRĖŽIA, kad visos Šalys, kitos vyriausybės ir suinteresuotieji subjektai turi stiprinti savo veiksmus pasauliniu, regioniniu, nacionaliniu ir subnacionaliniu lygmenimis, kad būtų pasiekti K-M GBF tikslai ir uždaviniai;

PAKARTODAMA Europos Sąjungos, taip pat jos valstybių narių prisiimtą įsipareigojimą įgyvendinti K-M GBF ir skubiai ir veiksmingai šalinti tiesioginius ir netiesioginius biologinės įvairovės nykimo veiksnius – tam labai svarbu priimti ir įgyvendinti atnaujintas ar peržiūrėtas nacionalines biologinės įvairovės strategijas ir veiksmų planus bei kitas atitinkamas priemones;

PABRĖŽIA, kad 2024 m. rugpjūčio 18 d. įsigaliojęs Reglamentas (ES) 2024/1991 dėl gamtos atkūrimo yra labai svarbus ES ir jos valstybių narių indėlis įgyvendinant K-M GBF ir svarbus žingsnis siekiant apgręžti gamtos nykimo procesą ir padidinti Europos atsparumą klimato kaitos poveikiui;

¹⁷ Dok. 11326/24.

PRIPAŽINDAMA, kad visa visuomenė ir ekonomika yra labai priklausomos nuo biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų ir yra atsakingos už K-M GBF vizijos ir misijos įgyvendinimą;

PRIPAŽINDAMA biologinės įvairovės nykimo, klimato kaitos, taršos ir žemės būklės blogėjimo tarpusavio priklausomybę; PATVIRTINA savo įsipareigojimą visapusiškai, integruotai ir darniai spręsti šių ekstremaliųjų situacijų keliamas problemas, pasitelkiant, be kita ko, tarpusavyje naudingas strategijas, taikant griežtas socialines ir aplinkos apsaugos priemones, įskaitant gamtinius sprendimus; PABRĖŽIA, kad reikia ryžtingai, veiksmingai ir holistiškai spręsti biologinės įvairovės, klimato, žemės, vandens ir vandenynų, maisto, sveikatos priežastinių ryšių klausimus; AKCENTUOJA, kad reikia laikytis darnaus požiūrio į įvairius tarpusavyje susijusius biologinės įvairovės nykimo veiksnius, kad būtų išvengta kompromisų, galinčių trukdyti įgyvendinti K-M GBF, arba jie būtų kuo mažesni;

SUVOKDAMA tai, kad 16-asis BĮK šalių konferencijos susitikimas, 29-asis Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijos susitikimas ir 16-asis Jungtinių Tautų konvencijos dėl kovos su dykumėjimu (UNCCD) šalių konferencijos susitikimas vyksta vienas iškart po kito, o tai suteikia unikalią galimybę Rio de Žaneiro konvencijų šalims remti viena kitą, taip pat stiprinti K-M GBF, Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimą;

PALANKIAI VERTINDAMA Kolumbijos užmojų užtikrinti, kad būtų „COP žmonių labui“, ir PRIPAŽINDAMA, kad žmogaus teisėmis grindžiamas požiūris, teisingumas ir lyčių lygybė yra labai svarbūs įgyvendinant K-M GBF,

PABRĖŽIA, kad šiose Tarybos išvadose terminai „čiabuvių tautos ir vietos bendruomenės“ vartojami nepažeidžiant galimybės BĮK dokumentuose toliau naudoti sutartus terminus, išdėstytus BĮK COP sprendime XII/12, kol vyksta derybos šiuo klausimu;

I SKYRIUS. BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS KONVENCIJA

Parama Kunmingo ir Monrealio pasaulinės biologinės įvairovės strategijos įgyvendinimui

1. PALANKIAI VERTINA K-M GBF ir COP sprendime Nr. 15/6 nustatytą sustiprintą daugialypį požiūrį į planavimą, stebėseną, ataskaitų teikimą ir peržiūrą; YRA ĮSIPAREIGOJUSI COP16 patvirtinti tvirtą, veiksmingą, skaidrų ir aiškų bendros pažangos įgyvendinant K-M GBF visuotinės peržiūros procesą, kad būtų sustiprintas įgyvendinimas ir teikiamos paskatos papildomiems įsipareigojimams prisiimti;
2. TAIP PAT YRA ĮSIPAREIGOJUSI patvirtinti stebėsenos sistemos atnaujinimus, kad būtų galima įvertinti pažangą, padarytą siekiant K-M GBF tikslų ir uždavinių; RAGINA visas šalis naudotis stebėsenos sistema, ypač pagrindiniais ir dvinaisiais rodikliais, septintojoje ir aštuntojoje nacionalinėse ataskaitose; ir PRAŠO suinteresuotųjų subjektų ir atitinkamų daugiašalių aplinkos susitarimų šalių prisidėti prie K-M GBF įgyvendinimo savo ataskaitose naudojant stebėsenos sistemą;
3. PABRĖŽIA, kad K-M GBF turėtų būti naudojama siekiant veiksmingai geriau suderinti įvairių Konvencijos ir jos protokolų organų, jos sekretoriato ir biudžeto darbą, nustatyti jo prioritetus ir jį nukreipti;

Biologinės įvairovės aspekto integravimas sektoriuose ir tarp jų

4. PAKARTOJA, kad siekiant sėkmingai įgyvendinti BJK ir K-M GBF tikslus, itin svarbu integruoti biologinės įvairovės aspektą į visus valdžios ir visuomenės lygmenis ir į visas politikos sritis ir sektorius; RAGINA COP16 susitarti dėl BJK biologinės įvairovės aspekto integravimo darbo organizavimo iki 2030 m., įskaitant realistišką, bet plataus užmojo tvarkaraštį su konkrečiais elementais;
5. PALANKIAI VERTINA JT bendrą požiūrį dėl biologinės įvairovės kaip darnias, sistemingas ir bendradarbiavimu grindžiamas pastangas įgyvendinti K-M GBF sudarant palankesnes sąlygas biologinės įvairovės aspekto integravimui visoje Jungtinių Tautų (JT) sistemoje, ir PRAŠO JT organizacijų pagal savo atitinkamus įgaliojimus toliau aktyviai įgyvendinti bendrą požiūrį dėl biologinės įvairovės;

Pajėgumų stiprinimas ir plėtojimas, techninis ir mokslinis bendradarbiavimas

6. PRITARIA sprendimui atrinkti regioninius ir subregioninius techninio ir mokslinio bendradarbiavimo rėmimo centrus kaip pagrindines priemones, kuriomis šalims ir atitinkamoms organizacijoms, privačiajam sektoriui, moterims, jaunimui, čiabuvių tautoms ir vietos bendruomenėms bei kitiems suinteresuotiesiems subjektams suteikiama galimybė veiksmingai naudotis mokslinėmis žiniomis, technologijomis ir inovacijomis remiant K-M GBF įgyvendinimą;
7. RAGINA priimti sprendimą dėl to, kur steigti techninio ir mokslinio bendradarbiavimo mechanizmo pasaulinio koordinavimo subjektą; ir PABRĖŽIA, kad tinkamam jo veikimui padedant Pasaulinei biologinės įvairovės žinių rėmimo tarnybai reikia tinkamų pajėgumų ir prasmingos sąveikos techniniais aspektais su regioniniais ir subregioniniais techninio ir mokslinio bendradarbiavimo rėmimo centrais;
8. PABRĖŽIA tvirtos įrodymų bazės, kurią sudarytų tiek mokslinės, tiek tradicinės žinios, vaidmenį ir svarbą formuojant politiką, ir AKCENTUOJA Tarpvyriausybines mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos (IPBES) ir Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos (IPCC) darbo rezultatų svarbą; ir RAGINA toliau stiprinti IPBES ir BĮK bendradarbiavimą; PALANKIAI VERTINA vykstančias derybas ruošiantis įsteigti mokslinį-politinį forumą, kuris dar labiau prisidėtų prie patikimo cheminių medžiagų ir atliekų tvarkymo ir užkirstų kelią taršai pagal Jungtinių Tautų aplinkos asamblėjos rezoliuciją Nr. 5/8;

Žinių valdymas ir informacijos centrų mechanizmas

9. PRITARIA tam, kad būtų priimta žinių valdymo strategija, kuria būtų remiamas K-M GBF įgyvendinimas ir veiklos poveikio biologinei įvairovei stebėseną;
10. PALANKIAI VERTINA informacijos centrų mechanizmo darbo programą ir ypač nacionalinių informacijos centrų vaidmenį padedant šalims ir suinteresuotiesiems subjektams dalytis patirtimi, geriausios praktikos pavyzdžiais ir skatinant techninį bei mokslinį bendradarbiavimą;

Bendradarbiavimas su kitomis konvencijomis ir organizacijomis

11. YRA TVIRTAI ĮSIPAREIGOJUSI veiksmingai ir integruotai spręsti biologinės įvairovės nykimo, ekosistemų, žemės, vandens ir vandenynų būklės blogėjimo, klimato kaitos ir taršos problemas, todėl RAGINA glaudžiau ir tvirčiau bendradarbiauti ir stiprinti sinergijas tarp trijų Rio de Žaneiro konvencijų ir kitų daugiašalių susitarimų bei iniciatyvų visais lygmenimis, kitų atitinkamų JT iniciatyvų ir tarptautinių procesų, pavyzdžiui, vykdant Berno procesą, taip pat su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant finansų įstaigas;
12. RAGINA gerinti BJK, UNFCCC ir UNCCD bendradarbiavimą visais lygmenimis siekiant įgyvendinti atitinkamai K-M GBF ir Paryžiaus susitarimą, taip pat Žemės būklės neblogėjimo tikslų nustatymo programą, be kita ko, geriau pasinaudojant Rio de Žaneiro konvencijų jungtine ryšių palaikymo grupe, stiprinant jų šalių konferencijų bendradarbiavimą ir sinergiją 2024 m. ir vėliau, be kita ko, siekiant išnagrinėti bendro konvencijų darbo potencialą, taip pat glaudžiau bendradarbiaujant nacionaliniu lygmeniu, visų pirma rengiant, peržiūrint ir įgyvendinant nacionalines biologinės įvairovės strategijas ir veiksmų planus, nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir nacionalinius prisitaikymo planus, nacionalines veiksmų programas, savanoriškus nacionalinius žemės būklės neblogėjimo tikslus ir nacionalinius planus dėl sausrų;
13. RAGINA šalis paspartinti ir išplėsti gamtinių sprendimų įgyvendinimą, kaip apibrėžta Jungtinių Tautų aplinkos asamblėjos 5-osios sesijos rezoliucijoje Nr. 5;
14. PALANKIAI VERTINA UNFCCC COP28 pirmininkaujančios šalies COP28 bendrą pareiškimą dėl klimato, gamtos ir žmonių ir sprendimą dėl bendros pažangos įvertinimo, kuriuose pabrėžiama sausumos ir jūrų ekosistemų, kurios veikia kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbentai ir kaupikliai, apsauga išsaugant biologinę įvairovę, be kita ko, iki 2030 m. sustabdant miškų naikinimą ir alinimą ir juos atkuriant;
15. RAGINA toliau stiprinti IPBES ir IPCC bendradarbiavimą septintuoju vertinimo laikotarpiu, kaip buvo raginama IPBES 10-ojoje plenarinėje sesijoje, taip pat veiklą, susijusią su mokslinio-politinio forumo cheminių medžiagų, atliekų ir taršos prevencijos klausimais steigimu;

Skaitmeninė sekų informacija (DSI) apie genetinius išteklius

16. AKCENTUOJA kriterijų ir principų, išdėstytų COP sprendime Nr. 15/9, svarbą ir DAR KARTĄ PATVIRTINA, kad yra pasirengusi prisidėti COP16 nustatant ir priimant daugiašalio naudos, gaunamos naudojantis DSI apie genetinius išteklius, pasidalijimo mechanizmo, įskaitant pasaulinį fondą, veiklos sąlygas; AKCENTUOJA, kad, koks bebūtų sprendimas, turi būti išsaugota atvira prieiga prie DSI ir vengiama DSI sekų stebėjimo ir sekimo, kartu visapusiškai laikantis COP sprendime Nr. 15/9 nustatytų kriterijų;
17. TAIP PAT PABRĖŽIA, kad sąlygos, kuriomis būtų vykdoma daugiašalio naudos, gaunamos naudojantis DSI, pasidalijimo mechanizmo veikla, turėtų būti tinkamos pritaikyti prie kitų prieigos ir naudos pasidalijimo priemonių ir viena kitą papildytų;
18. PABRĖŽIA, kad DSI skirtas pasaulinis fondas visų pirma turėtų būti grindžiamas tiesioginiais visų šalių privačiojo sektoriaus įnašais; ir PAKARTOJA, kad pirmenybę teikia tam, kad būtų išvengta nesubalansuoto finansavimo ir būtų kuo labiau sumažintos valdymo ir įgyvendinimo išlaidos;
19. PABRĖŽIA, kad svarbu užtikrinti, jog daugiašalis naudos, gaunamos naudojantis DSI, pasidalijimo mechanizmas suteiktų tikrumo ir teisinio aiškumo visiems DSI teikėjams ir naudotojams ir sudarytų vienodas sąlygas visiems naudotojams;
20. AKCENTUOJA, kad visos šalys ir čiabuvių tautos ir vietos bendruomenės visose šalyse turėtų turėti teisę gauti finansavimą, ir PABRĖŽIA, kad išmokant piniginę naudą turėtų būti remiamas biologinės įvairovės išsaugojimas ir tausūs naudojimas, ji turėtų būti nuspėjama ir grindžiama įvairiais svertiniais kriterijais;
21. TEBĖRA pasirengusi apsvarstyti ir įvertinti galimybę šalims ateityje savanoriškai taikyti daugiašalį mechanizmą genetiniams ištekliams, o COP16 metu daugiausia dėmesio ir toliau turėtų būti skiriama DSI; PABRĖŽIA, kad šiame kontekste svarbu užtikrinti, kad daugiašaliu mechanizmu būtų nustatytas prasmingas, teisingas ir nuspėjamas lėšų išmokėjimas visoms šalims, remiantis principu, kad visos šalys yra genetinių išteklių teikėjos ir naudotojos;

Išteklių sutelkimas ir finansinis mechanizmas

22. PAKARTOJA savo įsipareigojimą sutelkti išteklius iš visų šaltinių ir palaipsniui priderinti visus atitinkamus finansinius ir fiskalinius srautus prie K-M GBF tikslų ir uždavinių;
23. REMIA Pasaulio aplinkos fondo (GEF) kaip Konvencijos finansinio mechanizmo ir Pasaulinės biologinės įvairovės strategijos fondo vaidmenį ir PALANKIAI VERTINA GEF laikotarpio vidurio rezultatus: jau pasiekęs 69 % savo biologinės įvairovės finansavimo tikslo, GEF padeda sėkmingai teikti ir telkti didelius finansinius išteklius, skirtus BĮK ir K-M GBF įgyvendinti;
24. PALANKIAI VERTINA tai, kad įsteigtas ir greitai pradėjo veikti Pasaulinės biologinės įvairovės strategijos fondas, taip pat į jį įneštus įnašus, ir RAGINA toliau teikti įnašus iš visų šaltinių, kad būtų sustiprintas K-M GBF įgyvendinimas; PAŽYMI, kad iki šiol vykdamą darbą nenustatyta elementų, kurie pagrįstų poreikį atskirai nuo esamų finansavimo struktūrų sukurti specialią pasaulinę biologinės įvairovės finansavimo priemonę;
25. PABRĖŽIA, kad pastangos turėtų būti sutelktos į K-M GBF įgyvendinimą, įskaitant jo tikslus ir uždavinius, susijusius su išteklių sutelkimu, taip pat į darbą su esamomis finansavimo struktūromis ir jų optimizavimą;
26. RAGINA GEF toliau didinti išteklių teikimo veiksmingumą, efektyvumą ir skaidrumą, pritraukti privatųjį finansavimą, skatinti mišrųjį finansavimą ir įgyvendinti naujų ir papildomų išteklių pritraukimo strategijas;
27. Taip pat PALANKIAI VERTINA naujausiose EBPO ataskaitose dėl 2022 m. biologinės įvairovės finansų statistikos nustatytas teigiamas su biologine įvairove susijusių tarptautinių finansinių išteklių besivystančioms šalims bendros sumos tendencijas, kartu ATKREIPDAMA DĖMESĮ į likusius biologinės įvairovės finansavimo deficito panaikinimo uždavinius; RAGINA visas šalis, kurios gali tai padaryti, prisidėti prie tarptautinio biologinės įvairovės finansavimo, atsižvelgiant į dinamišką ir kintantį jų atitinkamų pajėgumų pobūdį, ir PRAŠO suinteresuotųjų subjektų, įskaitant privatųjį ir finansų sektorius, labiau prisidėti prie K-M GBF įgyvendinimo ir priderinti savo finansinius srautus prie K-M GBF;

28. PRIMENA Europos Komisijos priimtus finansinius įsipareigojimus padvigubinti išorės finansavimą biologinei įvairovei, visų pirma pažeidžiamiausioms šalims, ir tam tikrų ES valstybių narių finansinius įsipareigojimus; PABRĖŽIA, kad ES ir jos valstybės narės kartu yra didžiausios su biologine įvairove susijusios oficialios paramos vystymuisi teikėjos visame pasaulyje;
29. AKCENTUOJA, kad reikia išnagrinėti būdus, kaip paspartinti tarptautinį biologinės įvairovės finansavimą; YRA ĮSIPAREIGOJUSI toliau daryti pažangą, susijusią su pagrindiniais požiūriais į ES tarptautinį finansavimą, skirtą K-M GBF įgyvendinimui rengiantis COP17, ir ragina Komisiją pateikti konkrečių pasiūlymų dėl ES pozicijų šiuo klausimu;
30. AKCENTUOJA veiksmų visais valdžios lygmenimis ir visos visuomenės įtraukimo svarbą, visų pirma sudarant reikiamas sąlygas ir investavimo aplinką, kad biologinės įvairovės veiksmai būtų integruoti į makroekonominę ir fiskalinę politiką, įskaitant biudžeto sudarymą, viešąsias investicijas ir viešųjų pirkimų procesus;
31. RAGINA, kad toliau visais lygmenimis visi atitinkami tiek viešieji, tiek privatieji subjektai toliau įgyvendintų požiūrius, kad būtų imtasi veiksmų siekiant K-M GBF tikslų ir uždavinių, susijusių su išteklių sutelkimu, ir K-M GBF skirtų išteklių sutelkimo strategijos tikslų ir uždavinių; AKCENTUOJA, kad COP16 svarbu priimti peržiūrėtą išteklių sutelkimo strategiją;
32. PABRĖŽIA 2021–2027 m. ES daugiametės finansinės programos biologinės įvairovės tikslo veiksmingumą siekiant skatinti investicijas į biologinę įvairovę;
33. AKCENTUOJA, kad reikia nustatyti ir palaipsniui panaikinti arba perorientuoti biologinei įvairovei žalingas subsidijas, pradedant nuo žalingiausių subsidijų, ir didinti teigiamas paskatas bei stiprinti ekonomines priemones;
34. PALANKIAI VERTINA tai, kad daugėja nacionalinių biologinės įvairovės finansavimo planų bei panašių priemonių, ir GEF bei ES techninės paramos priemonės finansinę paramą;
35. DAR KARTĄ PATVIRTINA savo įsipareigojimą kurti tvirtus aljansus su besivystančiomis šalimis siekiant remti nacionalinių biologinės įvairovės finansavimo planų įgyvendinimą, įskaitant gebėjimų stiprinimo pastangas šiam įgyvendinimui remti;

Jūrų ir pakrančių biologinė įvairovė

36. PRIMINDAMA, kad Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje 78/69 dar kartą patvirtinta, kad Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijoje (UNCLOS) yra nustatyta teisinė sistema, kurios turi būti laikomasi vykdant bet kokią veiklą vandenynuose ir jūrose; PALANKIAI VERTINA tai, kad pagal UNCLOS priimtas susitarimas dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų jūrų biologinės įvairovės (BBNJ) išsaugojimo ir tausaus naudojimo, ir RAGINA šį susitarimą ratifikuoti prieš trečiąją JT konferenciją dėl vandenynų, kad jis galėtų greitai įsigaliooti, nes tai yra viena iš pagrindinių galimybių paskatinti greitą K-M GBF tikslų ir uždavinių, susijusių su jūrų ir pakrančių biologine įvairove, įgyvendinimą; AKCENTUOJA būsimo bendradarbiavimo tarp BJK ir BBNJ susitarimo sistemų svarbą remiant veiksmingą K-M GBF, ypač jos 3 tikslo, įgyvendinimą;
37. AKCENTUOJA, kad svarbu patvirtinti peržiūrėtas ekologiniu ar biologiniu požiūriu svarbių jūrų teritorijų (EBSA) ir naujų teritorijų aprašymo keitimo sąlygas, siekiant užtikrinti, kad EBSA procesas ir toliau būtų vertingas mokslinis indėlis įgyvendinant K-M GBF ir BBNJ susitarimą; PABRĖŽIA, kad EBSA proceso rezultatais turėtų būti visapusiškai atsižvelgiama į pakrantės valstybių suverenitetą, suverenias teises arba jurisdikciją, kaip numatyta UNCLOS;
38. BE TO, PABRĖŽIA, kad svarbu tęsti darbą, susijusį su darbo programomis jūrų ir pakrančių biologinės įvairovės ir salų biologinės įvairovės srityje, be kita ko, spartinant prioritetinių veiksmų, visų pirma susijusių su koralų rifais, atsižvelgiant į dabartinį masinį blukimą, įgyvendinimą, ir galutinai nustatant atitinkamas spragas ir sritis, kurioms reikia skirti daugiau dėmesio remiant K-M GBF įgyvendinimą;

Kiti su COP16 susiję klausimai

39. BE TO, RAGINA siekti reikšmingų COP16 rezultatų kitais pagrindiniais teminiais klausimais, tokiais kaip biologinė įvairovė ir sveikata, įskaitant Pasaulinio biologinės įvairovės ir sveikatos veiksmų plano priėmimą, atsižvelgiant į bendros sveikatos koncepciją, biologinę įvairovę ir klimato kaitą, invazines svetimias rūšis ir augalų išsaugojimą;

Klausimai, susiję su čiabuvių tautomis ir vietos bendruomenėmis

40. PRIPAŽĮSTA svarbą čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių, kaip biologinės įvairovės saugotojų ir tradicinių žinių, inovacijų ir praktikos, susijusių su biologinės įvairovės išsaugojimu ir tausiu naudojimu, sergėtojų, vaidmenį ir indėlį; yra ĮSIPAREIGOJUSI remti jų teises, žinias ir praktiką taikydama įtraukius ir dalyvaujamuosius požiūrius pagal tarptautinius dokumentus, įskaitant Jungtinių Tautų deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių (UNDRIP) ir tarptautinę žmogaus teisių teisę;
41. AKCENTUOJA, kad itin svarbu dirbti siekiant priimti naują darbo programą dėl 8 straipsnio j punkto ir susijusių nuostatų ir rasti tinkamą sprendimą dėl būsimų institucinių susitarimų, skirtų visapusiškam ir veiksmingam čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių dalyvavimui BĮK procesuose; ir PALAIKO naujo nuolatinio organo įsteigimą siekiant atsižvelgti į politinę svarbą ir tęstinumo poreikį, su sąlyga, kad šis organas būtų ekonomiškai efektyvus ir veiksmingai bei efektyviai tenkintų nustatytus poreikius;
42. PAKARTOJA remianti JT deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių (JT GA Rezoliucija 61/295) ir esanti įsipareigojusi siekti joje nurodytų tikslų;
43. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad COP16 bus atsižvelgta į Nuolatinio forumo čiabuvių klausimais rekomendacijas; aptariant šiuo metu BĮK kontekste vartojamus terminus, kaip susitarta COP sprendime XII/12, pabrėžia, kad jie turėtų būti peržiūrėti siekiant daryti nuorodą į *čiabuvių tautas ir vietos bendruomenes*, kartu išlaikant Konvencijos vientisumą bei tikslus ir nesumažinant bei nepanaikinant teisių, kurias šiuo metu turi ar ateityje gali įgyti čiabuvių tautos ir vietos bendruomenės;

Tvari ir žiedinė bioekonomika

44. PRIPAŽĮSTA, kad bioekonomika yra labai priklausoma nuo sveikų ir atsparių ekosistemų, ir kad plėtojant ir diegiant tvarią ir žiedinę bioekonomiką turėtų būti stiprinamos bioekonomikos ir biologinės įvairovės sinergijos;

Sintetinė biologija

45. DAR KARTĄ PATVIRTINA savo įsipareigojimą pagal COP sprendimą 14/19 dėl poreikio vykdyti plataus masto ir reguliarių naujausių technologinių pokyčių sintetinės biologijos srityje perspektyvų vertinimą, stebėseną ir įvertinimą, PALANKIAI VERTINA proceso rezultatus ir PRITARIA tam, kad remiantis ankstesne patirtimi darbas būtų veiksmingai tęsiamas, pageidautina, daugiadalykės *ad hoc* techninių ekspertų grupės, susitelkiant į potencialų teigiamą ir potencialų neigiamą poveikį trims Konvencijos tikslams, o kartu PRIPAŽIŠTA, kad reikia skatinti gebėjimų stiprinimą ir plėtojimą, prieigą prie technologijų ir jų perdavimą abipusiai sutartomis sąlygomis ir dalijimąsi žiniomis apie sintetinę biologiją;

II SKYRIUS. KARTACHENOS BIOSAUGOS PROTOKOLAS

46. PRIPAŽINDAMA svarbų Kartachenos biosaugos protokolo ir papildomo Nagojos ir Kvala Lumpūro protokolo dėl atsakomybės ir žalos atlyginimo vaidmenį siekiant K-M GBF tikslų ir atitinkamų uždavinių, PABRĖŽIA, kad reikia visapusiškai įgyvendinti Protokolą stiprinant nacionalines biosaugos sistemas, patvirtinant patikimas mokslu pagrįstas rizikos vertinimo ir rizikos valdymo procedūras, intensyvinant gebėjimų stiprinimą ir stiprinant techninę paramą, naudojantis Biosaugos informacijos centru informacijai dalytis ir visuomenės informuotumui didinti bei suinteresuotųjų subjektų įsitraukimui skatinti;
47. PAKARTOJA, kad gebėjimas aptikti ir identifikuoti gyvus pakitusius organizmus yra svarbus Kartachenos biosaugos protokolo įgyvendinimo elementas, ir RAGINA šalis Biosaugos informacijos centre dalytis informaciniais leidiniais, aptikimo metodais ir mokomąja medžiaga;
48. ATKREIPIA DĖMESĮ Į rekomendacijas ir susirūpinimą keliančius klausimus, kuriuos savo devynioliktojo posėdžio ataskaitoje nurodė Kartachenos biosaugos protokolo atitikties komiteto nariai, ir PRIPAŽIŠTA, kad juos reikia toliau svarstyti;
49. PALANKIAI VERTINA *ad hoc* techninių ekspertų grupės rizikos vertinimo ir rizikos valdymo klausimais darbą rengiant papildomą savanorišką rekomendacinę medžiagą, skirtą padėti įvertinti gyvų pakitusių organizmų, kuriuose yra genų inžinerijos būdu gautų genų slinkių, riziką kiekvienu konkrečiu atveju; ir AKCENTUOJA, kad svarbu ją naudoti ir įvertinti jos pritaikomumą ir naudingumą;

50. PAKARTOJA, kad svarbu laikytis atsargumo principo, kaip nurodyta Rio deklaracijos dėl aplinkos ir plėtros 15 principe, ir taikyti mokslu pagrįstą rizikos aplinkai vertinimą priimant sprendimus, susijusius su gyvais pakitusiais organizmais, REIŠKIA pritarimą tam, kad būtų tęsiamas struktūrinis ir Šalių iniciatyva grindžiamas procesas siekiant nustatyti ir pagal svarbą išdėstyti konkrečius rizikos vertinimo klausimus, kuriuos gali būti naudinga apsvarstyti, ir PABRĖŽIA, kad reikia toliau rengti savanorišką rekomendacinę medžiagą dėl šių konkrečių nustatytų klausimų rizikos vertinimo;

III SKYRIUS. NAGOJOS PROTOKOLAS DĖL GALIMYBĖS NAUDOTIS GENETINIAIS IŠTEKLIAIS IR NAUDOS PASIDALIJIMO

51. PABRĖŽIA, kad svarbu visapusiškai įgyvendinti Nagojos protokolą, kad būtų pasiekti K-M GBF tikslai, visų pirma užtikrinant, kad nauda, gaunama naudojant genetinius išteklius, būtų dalijamasi sąžiningai ir teisingai, taip prisidedant prie biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo;
52. AKCENTUOJA, kad visos šalys turi stiprinti savo teisines, administracines ir politikos priemones, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos naudotis genetiniais ištekliais, ir būtų užtikrinta, kad nauda, gaunama juos naudojant, būtų dalijamasi sąžiningai ir teisingai, laikantis Nagojos protokolo nuostatų;
53. PABRĖŽIA, kad svarbu didinti suinteresuotųjų subjektų, įskaitant čiabuvių tautas ir vietos bendruomenes, moteris ir jaunimą, informuotumą ir stiprinti jų gebėjimus, kiek tai susiję su jų teisėmis ir pareigomis pagal Nagojos protokolą, ir yra ĮSIPAREIGOJUSI priimti Nagojos protokolui skirtą gebėjimų stiprinimo ir plėtros veiksmų planą.